

meninger

Ta del i debatten!

Innlegg: 2500 tegn inkludert mellomrom. Innspill: 3500 tegn. Legg gjerne ved bilde av deg selv. Replikk: 1500 tegn. Innlegg kan bli forkortet. Vi må vite hvem som har skrevet innlegget, selv om du ønsker å være anonym. Det er god skikk å signere med fullt navn. Innlegg sendt elektronisk på e-post debatt@namdalsavisa.no og via vår debattsone på nett foretrekkes. Du kan også sende korte ytringer som SMS – send kodeord nadebatt og din melding til 2005 (kr. 3 pr melding)

Klarer vi å ta vare på varige verdier?

Sjørretten og villaksen i Namdalen har stor verdi. Tallrike bestander har i tusenvis av år bidratt med høstbare overskudd og til å gjøre Namdalen til et attraktivt sted å bo. Ingen ønsker å skade disse felles naturverdiene. Likevel er det ingen selvfølge at vi greier å videreføre livskraftige og høstbare bestander til neste generasjon.

To nylige hendelser har minnet oss på det. Først ble det på et KLV-seminar presentert oppdatert kunnskap om skadelig

mye lakselus på kysten og deretter fikk vi melding om krittisk lav vannføring i Namsen i forbindelse med reparasjoner i et kraftverk.

Villaks, sjørretten og vannkraft

Villaks og sjørretten må ha vann, hele tiden. Menneskelig svikt var skyld i at vannføringen i Namsen fort ble så liten at yngel kan ha strandet og dødd. Heldigvis tåler villaksen og sjørretten med sin kompliserte livssyklus denne type episoder merkelig godt – så lenge de opptrer sjeldent.

Laks- og ørretunger lever i ferskvann, mens større villaks og sjørretten finnes ute i havet. Dermed kan en tørrlegging bare skade, eller i verste fall drepe, noen årsklasser i en bestand. Og ikke ta knekken på en hel bestand av sjørretten eller villaks. De uberørte årsklassene av villaks og sjørretten på beitevandring i havet vil sikre ny gyting slik at elva kan fylles med yngel og ungfisk igjen.

Namsblanken derimot lever hele livet på samme elvestrekning og har ingen reserver ute i havet. For den vil tilsvarende hendelser være langt mer dramatiske.

Villaks, sjørretten og lakselus

Villaks og sjørretten tåler ikke unormalt mye lakselus. Den lille smolten til villaks er mest utsatt i en kort periode før den når beiteområdene langt til havs, mens sjørretten som hele tiden beiter kystnært er utsatt for lakselus smitte over lengre tid.

NAV: Frode Staldvik
ALDER: 52 år
BOSTED: Namsos
STÅSTED: Daglig leder for Kunnskaps- senter for Laks og Vannmiljø

min mening

Lakselus tar sannsynligvis livet av mye sjørretten på ytre strøk av Namdalskysten. Forskernes beregninger anslår at om lag 60 prosent av sjørretten i både 2012 og 2013 hadde så mye lakselus at den døde. Overvåkingen startet i 2010. Det ble også funnet skadelig mye lakselus de to første årene. Dette er svært alvorlig. Effekten av årvisst mye lakselus kan sammenliknes med at NTE skulle redusere vannstanden skadelig mye hvert eneste år.

Forskerne mener at lakselusa har potensial til å utrydde bestander av sjørretten og villaks, tilsvarende varig tørrlagte kraftutbygde i enkelte vassdrag har gjort i gamle dager.

Oppdrettslaks og lakselus

Lakselus er en plage for lakseoppdretterne og under KLVs lakselusseminar ble det vist til lakseoppdretteres imponerende innsats for bekjempelse av lakselus.

Lakseoppdrettere og forvaltere på Namdalskysten har ofte vært pionerer i å prøve ut nye tiltak. Samordna brakklegging av alle anlegg innenfor et område er ett av dem Mattilsynet mener er effektivt. Problemområdet med mye resistent lakselus nord for Vikna skal derfor brakklegges til vinteren. Da vil Namdalskysten ha færre enn ti produksjonsområder. Lakseluslarver kan imidlertid drive langt med kyststrømmen og sannsynligvis smitte oppdrettslaks, sjørretten og villaks over langt lengre avstander enn det sonene på Namdalskysten tar høyde for.

Det offentlig utnevnte Gullestadutvalget foreslo derfor for et par år siden langt større soner. Mye lakselus sist sommer på sjørretten i Flatanger, et område med lite lakselus på oppdrettslaksen, kan også tyde på smitte langvegsfra.

Mer vann og mindre lakselus

Nok vann i elvene og lite lakselus på villaks og sjørretten er viktig for at vi kan bevare våre viktigste naturverdier. I Namsen kan forholdene for villaks og sjørretten bli bedre. Nye vilkår for drift av kraftverkene skal snart forhandles fram og sikre mer vann og for å unngå unaturlige hurtige vannføringsendringer. Skadelige vandringshindre skal dessuten fjernes i forbindelse med arbeid i vannområdene. Dette kan love godt for framtida.

Skal namsblanken, verdens mest spesielle laks, overleve må nye ødeleggelser i dens leveområder unngås. Om det kan bli mindre lakselus og dermed mer levelege forhold i sjøen for sjørretten er mer usikkert. Mattilsynet håper utslakting og brakklegging av oppdrettsområder kan gi mindre lakselus, men de vil ikke spå om færre sjørretten vil dø av lakselus til neste år. Nye og effektive tiltak må til, dersom vi samtidig skal ha tallrike og høstbare bestander av sjørretten og produksjon av ettertraktet oppdrettslaks.

Vi må derfor få enda bedre kontroll med lakselusa. Greier vi ikke det kan Namdalen miste viktige verdier. Først sjørretten, deretter villaksen – og så oppdrettslaksen.

” Mye lakselus sist sommer på sjørretten i Flatanger, et område med lite lakselus på oppdrettslaksen, kan også tyde på smitte langvegsfra.